

Diakonian tutkimuksen suuntaviivoja

Diakonian tutkimuksen kentällä on tapahtunut lähiaikoina paljon. Vuosi 2022 oli diakonian juhlavuosi. Sen tapahtumat ohjasivat katsomaan suomalaisen diakoniatyön historiaan, nykyisyyteen ja tulevaan. Myös diakonian tutkijoille viime vuosi oli juhlavuosi, sillä Diakonian tutkimuksen seura täytti 20 vuotta. Vuoden 2023 alku merkitsi muutosta Diakonian tutkimus-aikakauskirjan toimituskunnassa. Lehden pitkäaikainen päätoimittaja ja toimituskunnan jäsen Heikki Hiilamo siirtyi sivuun ja toimituskunnan vahvistukseksi liittyi Veli-Matti Salminen. Kiitämme Heikkiä ja toivotamme Veli-Matin tervetulleeksi joukkoon!

Juhlavuodet eivät ota loppuakseen: Tulevana vuonna 2024 Diakonian tutkimus-aikakauskirja täyttää niin ikään 20 vuotta. Kaksikymmenvuotisen olemassaolonsa aikana aikakauskirja on vakiintunut osaksi kansallisten vertaisarvioitua tutkimusta julkaisevien tiedelehtien joukkoa. Lehti on ollut alusta asti edelläkävijä monella tavalla. Juhlan aatto on hyvä aika käynnistää keskustelu lehden luonteesta ja tulevaisuuden suunnasta.

Diakonian tutkimus-aikakauskirjan julkaisutoimintaa on ohjannut ja ohjaa monitieteisyys, tieteidenvälisyys ja poikkitieteellisyys. Diakonia on ilmiö, joka levittäytyy samanaikaisesti usean tieteenalan alueelle. Aiheen monitieteisyyttä kuvaa se tosiseikka, että diakonian alaan kuuluvia teemoja ovat tutkineet tahoillaan muun muassa yhteiskuntatieteilijät, teologit, filosofit ja historioitsijat, joiden kunkin tieteenala tarjoaa oman ikkunansa diakonian ymmärtämiseksi. Jotta diakonia tulisi parhaiten ymmärretyksi, tarvitaan monitieteisyyden lisäksi tieteidenvälisyyttä. Tästä esimerkiksi käy viime vuonna aikakauskirjassa julkaistu kotisaattohoitoon keskittyvä teemanumero (DT 1S/2022), joka

yhdisti käsitteitä, menetelmiä ja näkökulmia yhteiskunta-, terveystieteistä ja teologiasta. Syvä ymmärrys diakoniasta vaatii lisäksi tieteenalarajojen ja totuttujen menetelmien koettelua. Poikkitieteellistä näkökulmaa vaaliva tiedelehti luo tilaa tieteenalarajoja luovasti haastaville visioille.

Tieteenalojen välisten rajanylitysten lisäksi Diakonian tutkimuksen toimintaperiaatteisiin on kuulunut alusta asti vahva yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ulottuvuus. Lehti julkaisee laadukasta, vertaisarvioitua suomenkielistä tutkimusta (ruotsin ja englannin kieliä unohtamatta), mikä on välttämätöntä kansallisesti merkityksellisten aiheiden tutkimiselle ja tutkitun tiedon saavutettavuudelle. Tutkimusartikkelien lisäksi tilaa saavat joka lehdessä yleistajuiset tutkimusperustaiset kirjoitukset ja kirja-arviot. Sekä lehden kirjoittaja- että lukijakunnassa on ammattitutkijoiden lisäksi laaja joukko muita diakonia-alan asiantuntijoita. Yhteistyö työntekijäliittojen ja toisten tieteellisten seurojen kanssa varmistaa vuorovaikutuksen tutkimuksellisten ja ammatillisten kenttien välillä.

Diakonian tutkimuksen toimintaperiaatteita ja arvoja on luonnehtinut alusta alkaen tutkimuksen avoimuus. Lehteä on julkaistu ensi numerosta alkaen paperilehden lisäksi avoimesti saatavissa olevana verkkolehdenä. Avoin tiede edesauttaa sekä tieteen sisäistä keskustelua että yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja demokratisoi tietoa tuoden sen kaikkien saataville ja hyödynnettäväksi. Vuodesta 2020 asti lehteä on julkaistu Tieteellisten seurain valtuuskunnan ylläpitämällä journal.fi-julkaisualustalla.

Yksi hyvin konkreettinen tulevaisuuden kysymys on Diakonian tutkimus-aikakauskirjan (kenties käsissäsi juuri nyt olevan) painetun version tulevaisuus. Moni arvostaa kotiin postitettua lehteä, joka saa aivan konkreettisesti tarttumaan uuteen tutkimukseen. Toisaalta yhä useampi lukee ja etsii tutkimusta elektronisessa muodossa. Painettu lehti on saavutettava niillekin, jotka eivät syystä tai toisesta voi tai halua lukea sähköistä julkaisua. Toisaalta lehden painamisesta aiheutuvat kustannukset ja työmäärä rajoittavat digitaalisen julkaisutoiminnan kehittämiseen käytössä olevia resursseja. Vaikka painettu lehti ei välttämättä ole ympäristönäkökulmasta verkkoversiota haitallisempi, kummankin rinnakkaiselo herättää kestävyteen liittyvän kysymyksen: Onko painetun lehden julkaiseminen verkkoversion rinnalla mielekästä tulevaisuudessa?

Diakonian tutkimus -aikakauskirja kehittää julkaisutoimintaansa seurajäsenistöä sekä lehden kirjoittaja- ja lukijakuntaa kuunnellen. Otamme mie-

lihyvin vastaan näkökulmia, palautetta ja kehitysideoita lehden tulevaisuuden suunnista. Miten sinä luet Diakonian tutkimusta kaikkein mieluiten nyt, entä tulevaisuudessa? Missä muodo(i)ssa Diakonian tutkimuksen kestävä tulevaisuus toteutuu kaikkein parhaiten?